

KIHU

HUIPPU-URHEILUN INSTITUUTTI KIHU

Vastuullisuusohjelma

REILU KILPAILU KIHULLA 3

KIHUn rooli suomalaisessa huippu-urheilussa	3
Antidoping	4
Kilpailumanipulaation torjunta	6
Yhteistyö SUEKin kanssa	8
Kriisiviestintä	8
Seuranta, päivittäminen ja kehittäminen	9
Vastuuhenkilöt	9

HYVÄ HALLINTO 10

TURVALLINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ 12

YHDENVERTAISUUS JA TASA-ARVO 14

YMPÄRISTÖ JA ILMASTO 16

VASTUULLINEN TKI- JA ASiantuntijatoiminta 18

KIHUn tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta	18
TKI-toimintaa ohjaavia linjauksia ja suosituksia	18
TKI-prosessi	21
Vastuullinen valmentautumista tukeva asiantuntijatoiminta KIHUssa	23

HYVÄKSYTTY KIHUN HALLITUKSESSA:

Reilu kilpailu KIHULLA 12.12.2022

Yleiset osiot 12.6.2023

Vastuullinen TKI- ja asiantuntijatoiminta 25.4.2024

REILU KILPAILU KIHULLA

KIHUn rooli suomalaisessa huippu-urheilussa

TAUSTAA

Huippu-urheilun instituutti KIHUn toiminnan tavoitteena on parantaa suomalaisen huippu-urheilun kansainvälistä menestystä nostamalla valmentautumisen laatua ja vaikuttavuutta vahvalla asiantuntijatyöllä, tutkimuksella sekä kansallisella että kansainvälisellä yhteistyöllä. KIHUn toimintaa ohjaa KIHU-säätiön strategia.

KIHU pyrkii edistämään suomalaista huippu-urheilua tiedon hankinnan, jalkauttamisen ja hyödyntämisen avulla. KIHUn toiminnassa painottuvat erityisesti valmentautumisen tukeen keskittyvä asiantuntijatoiminta sekä monialainen ja innovatiivinen huippu-urheilun tutkimus- ja kehitystoiminta. Lisäksi KIHU toimii liikuntalääketieteen erikoistumiskoulutuksen koulutuspaikkana.

KIHU toimii kiinteässä yhteistyössä Suomen Olympiakomitean kanssa. Muita merkittäviä yhteistyökumppaneita ovat Jyväskylän yliopisto, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Jyväskylän kaupunki, valtakunnalliset valmennuskeskukset ja urheiluakatemit sekä lajiliitot. KIHUn toiminnassa painottuu huippu-urheilun kansallisissa ja kansainvälisissä osaamisverkostoissa toimiminen. KIHUn henkilökunta toimii tiiviissä yhteistyössä urheilijoiden, valmentajien sekä yhteistyökumppaneiden ja -verkostojen toimijoiden kanssa, jotka omassa organisaatiossaan ovat sitoutuneet reilun kilpailun periaatteisiin. KIHUn reilun kilpailun ohjelman tavoitteet ja toimen-

piteet koskevatkin näin ollen pääasiassa KIHUn omaa henkilökuntaa.

KIHUN REILUN KILPAILUN OHJELMA

Meillä kaikilla on yhdenvertainen oikeus reiluun peliin ja puhtaaseen urheiluun sekä myös vastuu niiden toteutumisesta. Puhtaan urheilun ja reilun pelin puolesta tehtävään työhön heijastuvat suomalaisen urheilun ja liikunnan yhteiset arvot: rohkeasti yhdessä, ilo, kunnioitus, vastuullisuus ja erinomaisuus, jotka toteutuvat aidosti vain puhtaassa urheilussa. KIHU on sitoutunut toimimaan reilun pelin periaatteiden mukaisesti sekä edistämään urheilun yhteisiä arvoja omassa toiminnassaan sekä *antidopingtoiminnan* että *kilpailumanipulaation torjunnan* osalta. KIHUn reilun kilpailun ohjelma on osa KIHUn vastuullisuusohjelmaa.

KIHUn reilun kilpailun ohjelma perustuu siihen, ettei KIHU hyväksy dopingia eikä kilpailumanipulaatiota missään muodossa urheilussa. Ohjelman päätavoitteena on edistää puhdasta urheilua sekä torjua kilpailumanipulaatiota Suomessa ja kansainvälisesti yhteistyössä Suomen Urheilun Eettisen Keskuksen (SUEK) sekä muiden urheilun toimijoiden kanssa. Sitoutamme työntekijämme edistämään puhdasta urheilua ja reilua peliä lisäämällä asiaa koskevaa tietoisuutta sisäisellä koulutuksella. Lisäksi viestimme yhdessä kumppaniemme kanssa reilun kilpailun sanomaa.

TOIMENPITEET:

- KIHUn uusiin työ sopimukseen lisätään 1.1.2023 alkaen lauseke, jolla ”Työntekijä sitoutuu noudattamaan työ sopimuksessa sovitun lisäksi työhön liittyviä voimassa olevia lakeja ja asetuksia, sekä KIHU hallituksen hyväksymiä kulloinkin voimassa olevia sisäisiä ohjeita ja sääntöjä.” Tällaisia säännöksiä ovat esim. antidoping- ja kilpailumanipulaatio-ohjelmat. Nykyisille työntekijöille mahdollistetaan em. lausekkeen hyväksyminen heidän työ sopimuksensa liitteeksi maaliskuun 2023 loppuun mennessä.

Antidoping

SITOUTUMINEN

ANTIDOPINGSÄÄNNÖSTÖÖN

Suomen antidopingsäännöstö noudattaa Maailman antidopingsäännöstöä ja sen piiriin kuuluvia kansainvälisiä standardeja. Urheilijat, valmentajat ja urheilun piirissä toimivat muut urheilijan tukihenkilöt ovat velvollisia noudattamaan kulloinkin voimassa olevaa Maailman antidopingsäännöstöä, sen piiriin kuuluvia kansainvälisiä standardeja, Suomen antidopingsäännöstöä, laji- ja kilpailukohtaisia antidopingsäännöstöjä sekä olympialaisiin liittyen Kansainvälisen Olympiakomitean ja paralympialaisiin liittyen Kansainvälisen Paralympiakomitean antidopingsäännöstöjä. KIHU sitoutuu työpaikkaohjesäännössään, yhteistyösopimuksissaan ja työntekijöiden sopimuksissa noudattamaan kulloinkin voimassa olevaa Maailman antidopingsäännöstöä ja Suomen antidopingsäännöstöä ja tekee antidopingtyöhön liittyen yhteistyötä SUEKin, lajiliittojen, urheilijoiden, valmentajien ja muiden urheilijoiden tukihenkilöiden kanssa.

KIHUn asiantuntijat toteuttavat valmentautumisen tukitoimia yhdessä urheilijoiden, valmentajien ja moniammatillisen asiantuntijatiimin kanssa. Olympiakomitean Huippu-urheiluyksikön kautta tukea saavat urheilijat, valmentajat sekä lajit/lajiliitot sitoutuvat noudattamaan kulloinkin voimassa olevaa Maailman ja Suomen antidopingsäännöstöä allekirjoittamalla urheilija-, valmentaja- tai lajiliittosopimuksen.

DOPINGVALVONTA

KIHU toimii yhteistyössä SUEKin kanssa dopingvalvonnan toteuttamisessa, esimerkiksi mahdollistamalla dopingtestauksen tiloissaan, tarvittavien tietojen toimittamisessa sekä dopingrikkomusten selvittämisessä. Toimiessaan urheilijoiden, valmentajien ja muiden urheilijoiden tukitahojen kanssa, KIHUn työntekijät noudattavat ilmoitusvelvollisuutta, jonka mukaan jokaisella urheilutoimijalla on velvollisuus ilmoittaa epäilemästään tai tietämästään dopingin käytöstä tai muuta dopingrikkomuksesta. Pääasiallisena ilmoituskanavana toimii SUEKin ylläpitämä ILMO-raportointijärjestelmä, johon voi tehdä ilmoituksen urheilurikkomuksista nimettömästi tai omalla nimellä. Ilmoituksen sisältö käsitellään luottamuksellisesti.

ANTIDOPINGKOULUTUS

JA -VIESTINTÄ

KIHU järjestää yhteistyössä SUEKin kanssa säännöllistä sisäistä antidopingkoulutusta sekä viestii puhtaan urheilun ja reilun pelin periaatteiden puolesta huippu-urheilun verkostoissa. KIHUn antidopingkoulutuksen kohderyhmänä on ensisijaisesti KIHUn henkilökunta. Antidopingkoulutusta järjestetään kulloinkin voimassa olevan KIHUn toimintasuunnitelman mukaisesti eri viestintäkanavia hyödyntäen (luennot, kirjalliset materiaalit, verkkokoulutukset). Tarvittaessa SUEK järjestää osalle KIHUn henkilöstöä lisäksi erillistä koulutusta työtehtävien vaatimusten ja henkilökunnan tarpeiden mukaan. Vastuu antidopingkoulutuksen ajan tasalla pitämisestä ja päivittämisestä, sekä koulutuksenjärjestämisen koordinoinnista on KIHUn vastuuhenkilöllä.

TOIMENPITEET:

- Koko KIHUn tällä hetkellä toimessa oleva henkilökunta suorittaa SUEKin Puhtaasti paras-verkkokoulutuksen maaliskuun 2023 loppuun mennessä. Jatkossa Puhtaasti paras-verkkokoulutuksen suorittaminen kuuluu osaksi uuden työntekijän perehdyttämistä ja uuden työntekijän tulee suorittaa verkkokoulutus kolmen kuukauden sisällä työn aloittamisesta. Verkkokoulutuksen suorittamista suositellaan myös KIHUn hallituksen jäsenille.
- Urheilijoiden kanssa harjoituksissa, leireillä ja kilpailuissa työskenteleville KIHUn asiantuntijoille järjestetään vuoden 2023 aikana SUEKin toteuttamana koulutus, jonka tavoitteena on, että asiantuntijat tuntevat dopingtestausprosessin, osaavat toimia tarvittaessa urheilijan tukena testauksilanteessa, osaavat tukea urheilijaa olinpaikkatietojen ilmoitusvelvollisuusasioissa sekä hallitsevat perustiedot kielletyistä aineista ja menetelmistä. Koulutus/asiantuntijatapaaminen antidopingtietojen päivittämiseksi järjestetään joka toinen vuosi.
- KIHUn vastuhenkilö varmistaa, että KIHUn henkilökunnalla on saatavilla ajantasaiset tiedot ja materiaalit antidopingasioista.
- KIHUn erikoislääkärikoulutuksesta vastaava henkilö varmistaa, että KIHUlla toimivilla terveydenhuollon asiantuntijoilla on saatavilla työtehtävien vaatimusten mukaiset tarvittavat ja ajantasaiset tiedot urheilijoiden lääkitykseen liittyvistä kansallisista ja kansainvälisistä erivapauskäytännöistä, vuosittain päivittyvistä kiellettyjen aineiden ja menetelmien luettelosta sekä KAMU-lääkehausta.
- KIHUn vastuhenkilö(t) osallistuvat SUEKin koulutustilaisuuksiin soveltuvin osin.
- KIHUn nettisivuille lisätään linkit: SUEKin nettisivut, ILMO-raportointijärjestelmä, KAMU-lääkehaku, sekä Puhtaasti paras -verkkokoulutus.
- KIHUn nettisivuilla ja somekanavilla jaetaan SUEKin ajankohtaisia julkaisuja ja nostoja.
- KIHUn tiloissa on tarjolla antidopingmateriaalia.
- Kerran vuodessa pidetään KIHUn sisäinen seurantalaveri, jossa arvioidaan ja seurataan toimenpiteiden toteutumista. Palaverin kokoon kutsumisesta vastaa KIHUn vastuhenkilö.

Kilpailumanipulaation torjunta

TAUSTAA

Kilpailumanipulaatio tarkoittaa järjestelyä, toimenpidettä tai laiminlyöntiä, jolla pyritään vilpillisesti vaikuttamaan urheilukilpailun kulkuun tai lopputulokseen poistamalla urheilukilpailuun kuuluvaa ennakoimattomuutta siten, että sillä saavutetaan kohtuutonta etua itselle tai muille. Kilpailumanipulaatio on uhka urheiluorganisaatioille, urheilulajien maineelle sekä urheilulle itselleen. Ilmiö uhkaa rehellistä kilpailua ja siksi on tärkeää, että koko urheiluyhteisö yhdessä viranomaisten kanssa puolustaa yhteisiä sääntöjä ja reilun pelin periaatteita.

Kilpailumanipulaatio voi olla vedonlyönti- tai urheiluperustaista. *Vedonlyöntiperusteisen* manipulaation tavoitteena on suoran tai epäsuoran taloudellisen tuoton saaminen vedonlyönnin avulla. Suora taloudellinen tuotto tarkoittaa vedonlyönnillä saavutettua rahaa ja epäsuora taloudellinen tuotto esimerkiksi rahanpesulla saavutettua hyötyä. *Urheiluperustaisessa* manipulaatiossa tavoitteena on kilpailullisen edun saavuttaminen epärehellisin keinoin. Tavoitteena voi olla esimerkiksi tietyn merkityksellisen ottelun voittaminen tai häviäminen, sarjapaikan säilyttäminen tai nouseminen ylempiin sarjoihin.

Kilpailumanipulaation kansallinen tilannekuva 2021 on toteutettu ensimmäistä kertaa SUEKin johdolla kansallisessa yhteistoimintaryhmässä. Tilannekuvan tarkoituksena on tunnistaa suomalaista urheilua koskevat riskit ja haavoittuvuudet, jotka ovat keskeisessä osassa kilpailumanipulaation torjunnassa. Suomessa tilanne kilpailumanipulaation suhteen on rauhallinen ja parempi kuin useissa naapurimaissa. Suomalaiseen urheiluun ei kohdistu tällä hetkellä merkittävää kilpailumanipulaatioon liittyvää kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden uhkaa eikä suo-

malaisella urheilulla ei ole myöskään vakavia kytköksiä rikolliseen toimintaan. Urheilun tulee olla kuitenkin tietoinen kilpailumanipulaation uhasta, siihen liittyvistä lajikohtaisista ominaispiirteistä ja tehokkaimmista torjuntatoimista. Kyky tunnistaa kilpailumanipulaatiota, vastustaa ja ilmoittaa siitä eteenpäin on ratkaisevan tärkeää. Kilpailumanipulaation havaitsemiseksi ja torjumiseksi on tehty eri sidosryhmien kesken hyvää yhteistyötä, joka jatkuu edelleen.

SITOUTUMINEN

KILPAILUMANIPULAATION TORJUNTAAN

KIHU sitoutuu ehkäisemään kilpailutulosten tai -tapahtumien manipulointia. Kilpailumanipulaation torjunnan päävastuu Suomessa on SUEKilla. KIHUn tavoitteena on tiiviissä yhteistyössä SUEKin ja muiden urheilun toimijoiden ja sidosryhmien kanssa vaalia rehellistä urheilua ja taata kaikille oikeus reiluun ja tasavertaiseen liikuntaan ja urheiluun. KIHU seuraa kilpailumanipulaation päivittyvää kansallista tilannekuvaa ja pyrkii omalta osaltaan edistämään moniulotteisen ilmiön tunnistamista.

KIHUn henkilökunta toimii urheilun eri verkostoissa ja toimintaympäristöissä, joissa on myös mahdollisuus havaita manipulaatioon liittyvää käytöstä. Mikäli työntekijä epäilee tai havaitsee kilpailumanipulaatiota joko itselle ehdotettuna tai muutoin, hän sitoutuu ilmoittamaan siitä välittömästi kyseisen urheilulajin lajiliitolle ja Suomen urheilun eettiselle keskukselle. Pääasiallisena ilmoituskanavana toimii SUEKin ylläpitämä ILMO-raportointijärjestelmä, johon voi tehdä ilmoituksen urheilurikkomuksista nimettömästi tai omalla nimellä. Ilmoituksen sisältö käsitellään luottamuksellisesti.

KIHUn henkilökunnalla voi olla hallussaan kilpailutapahtumaan liittyvää tietoa, jota ei ole muuten julkistettu tai yleisesti tiedossa. Tällaista sisäpiirin tietoa, jota on mahdollista käyttää hyväksi kilpailumanipulaatiossa tai vedonlyönnissä voivat olla esimerkiksi urheilijoiden testitulokset, urheilijoiden terveydentila, kilpailutaktiikka ja kokoonpanotiedot. KIHUn työntekijä ei saa itse tai edustajansa kautta lyödä vetoa sellaisista kilpailukohteista, joista hänellä on sisäpiiritietoa.

TOIMENPITEET :

- KIHU reagoi välittömästi, mikäli siihen työsopimussuhteessa oleva henkilö syyllistyy kilpailumanipulaatioon tai sen yritykseen. Tapauksen alustava käsittely toteutetaan KIHUlla. Työsuhteessa olevan henkilön osalta noudatetaan työsopimuslakia, työsopimusta ja henkilöstöhallinnon ohjeistusta työoikeudellisten sanktioiden määrittämisestä.
- Kaikista kilpailumanipulaatiotapauksista ilmoitetaan SUEKin tutkintapäällikölle. Tapauksista ja yhteistyöstä käydään keskustelut tapauskohtaisesti. Tarvittaessa SUEK vie asian kansallisen yhteistoimintaryhmän käsiteltäväksi. KIHUn osalta noudatetaan kriisiviestintää koskevaa ohjeistusta.

KOULUTUS JA VIESTINTÄ

Kyky tunnistaa kilpailumanipulaatiota on riippuvainen koulutuksesta ja tiedottamisesta. Koulutuksen tavoitteena on kasvattaa tietoisuutta kilpailumanipulaatiosta ja sitä kautta antaa valmiuksia ilmiön tunnistamiseen ja siihen puuttumiseen. Kun ilmiö tunnistetaan, sitä voidaan myös torjua tehokkaammin. Kilpailumanipulaatioon liittyvässä viestinnässä keskeistä on, että asia on esillä, jotta se tunnistetaan ja ymmärretään urheilun eri toimintaympäristöissä. Kaikilla urheilun toimijoilla tulee olla myös luottamukselliset kanavat ja mahdollisuudet ilmoittaa havaitsemistaan epäkohdista eteenpäin.

TOIMENPITEET :

- Koko KIHUn tällä hetkellä toimessa oleva henkilökunta suorittaa SUEKin Reilusti paras -verkkokoulutuksen maaliskuun 2023 loppuun mennessä. Jatkossa Reilusti paras -verkkokoulutuksen suorittaminen kuuluu osaksi uuden työntekijän perehdyttämistä ja uuden työntekijän tulee suorittaa verkkokoulutus kolmen kuukauden sisällä työn aloittamisesta. Verkkokoulutuksen suorittamista suositellaan myös KIHUn hallituksen jäsenille.
- KIHUn henkilökunnalle suunnattavasta koulutuksesta sovitaan SUEKin kanssa. Koulutuksen koordinoinnista vastaa KIHUn vastuhenkilö.
- KIHUn vastuhenkilö varmistaa, että henkilökunnalla on saatavilla ajantasaiset tiedot ja materiaalit kilpailumanipulaation torjuntaan liittyvistä asioista sekä tilannekuvasta.
- KIHUn vastuhenkilö osallistuu tarvittaessa kilpailumanipulaation torjuntaan liittyviin koulutuksiin sekä osallistuu soveltuvin osin kilpailumanipulaation kansallisen torjuntaverkoston toimintaan.
- KIHUn nettisivuille lisätään kilpailumanipulaation torjuntaan liittyvät keskeiset linkit: SUEKin nettisivut, ILMO-raportointijärjestelmä, Reilusti paras-verkkokoulutus.
- Kerran vuodessa pidetään KIHUn sisäinen seurantalaveri, jossa arvioidaan ja seurataan toimenpiteiden toteutumista. Palaverin kokoon kutsumisesta vastaa KIHUn vastuhenkilö.

Yhteistyö SUEKin kanssa

TOIMENPITEET:

- KIHU järjestää kerran neljässä vuodessa SUEKin kanssa tapaamisen, jossa käydään läpi KIHUn reilun kilpailun ohjelmaa, sen toimenpiteitä sekä KIHUn roolia ja yhteistyötä SUEKin kanssa urheilun eettisissä kysymyksissä.
- KIHUn vastuhenkilö varmistaa, että SUEK saa tietoa KIHUn tekemistä tutkimuksista ja selvityksistä osana KIHUn normaalia tiedottamista.
- KIHU kutsuu SUEKin järjestämiinsä valtakunnallisiin ja kansainvälisiin tapahtumiin, osallistuu mahdollisuuksien mukaan SUEKin järjestämiin tilaisuuksiin ja on myös mukana yhteisissä tapahtumissa ja tempauksissa reilun kilpailun edistämiseksi.
- KIHU tiivistää yhteistyötään SUEKin kanssa tiedon vaihtoon liittyvissä asioissa (esim. lajien fysiologiset vaatimukset, tilastot harrastajien ja huippu-urheilijoiden määristä lajeittain, talous, antidopingmateriaalit) sekä mahdollisten yhteisten tutkimusintressien kartoittamiseksi.
- KIHU ja SUEK järjestävät antidopingohjelman hyväksymisen jälkeen keväällä 2023 tilaisuuden, jossa keskustellaan KIHUn reilun kilpailun ohjelmasta. Samassa tilaisuudessa KIHUn asiantuntijat esittelevät SUEKille toimintaansa.

Kriisiviestintä

KIHUlla on kriisiviestintäsuunnitelma, jossa on otettu huomioon kriisiviestintä mahdollisen dopingrikkomuksen/kilpailumanipulaation tai sen epäilyn yhteydessä. Dopingtapauksiin liittyvä ulkoinen viestintä koskee lähinnä tilanteita, joissa mahdollinen dopingtapaus tai muu dopingriike on tullut esille KIHUn omassa toiminnassa, tapahtunut KIHUn tiloissa, tai tilanteessa, jossa KIHUn työntekijä on ollut mukana. Dopingtapauksiin liittyvissä kriisiviestintätilanteissa on kyseessä yksityisyyden suojan alaisista asioista, joita sääntelevät sekä lainsäädäntö että Suomen antidopingsäännöstö.

Havaitessaan mahdollisen tai akuutin kriisiviestintää vaativan tilanteen, on jokainen KIHUn henkilöstöön kuuluva velvollinen tiedottamaan kriisistä tai sen uhkasta välittömästi KIHUn johtajalle tai varajohtajalle johtajan ollessa estyneenä tai tavoittamattomissa, sekä viestintäpäällikölle. KIHUn johtajien ja viestintäpäällikön velvollisuutena on tiedottaa krii-

sistä tai sen uhkasta välittömästi KIHUn hallituksen puheenjohtajalle sekä henkilökunnalle. Kaikki sisäinen ja ulkoinen viestintä koordinoidaan ja johdetaan edellä mainittujen tahojen kautta ja yhteistyössä SUEKin kanssa.

Kriisitilanteessa KIHUn puolesta kommentteja antavat ainoastaan KIHUn hallituksen puheenjohtaja ja KIHUn johtaja, tai heidän ollessa estyneenä varajohtaja ja viestintäpäällikkö, ellei toisin ilmoiteta. Kaikki asiaan liittyvät tiedustelut ohjataan edellä mainituille henkilöille. Kriisitilanteessa tulee myös arvioida tilanteen julkisuusaste ja huomioida Maailman sekä Suomen antidopingsäännöstön määräykset sekä sitä koskeva lainsäädäntö. Kriisitilannetta koskevan tiedon tulee säilyä näiden säännösten määrittämällä tavalla vain nimettyjen henkilöiden tiedossa, kunnes asiasta viestitään yhteisesti sovitulla tavalla. Kriisiviestinnässä noudatetaan KIHUn kriisiviestinnän periaatteita, jotka on esitetty KIHUn työpaikkaohjesäännössä.

Seuranta, päivittäminen ja kehittäminen

KIHUn hallitus hyväksyy KIHUn reilun kilpailun ohjelman. Ohjelma julkaistaan KIHUn ja SUEKin verkkosivuilla. Ohjelmasta viestimisestä vastaa viestintäpäällikkö. Ohjelmaa päivitetään tarvittaessa ja aina silloin, kun Maailman tai Suomen antidopingsäännöstöön tulee muutoksia, jotka vaikuttavat kulloinkin voimassa olevaan KIHUn reilun kilpailun ohjelmaan ja sen toimenpiteisiin. Sisällölliset päivitykset hyväksytetään KIHUn hallituksella.

KIHUn reilun kilpailun ohjelman vuosittaiset painopisteet kirjataan toimintasuunnitelmaan

ja suunniteltujen toimenpiteiden toteutumista arvioidaan kerran vuodessa. Tehdyt toimenpiteet raportoidaan vuosikertomuksessa. Ohjelmasta ja sen toteutumisesta viestitään henkilöstöseminaareissa sisäisesti henkilökunnalle, KIHUn hallitukselle, SUEKille ja myös muualla urheiluverkostossa nettisivujen ja so-mekanavien kautta. Reilun kilpailun ohjelman seuranta koordinoi KIHUn vastuhenkilö.

Vastuhenkilöt

KIHUn reilun kilpailun ohjelman kokonaisvastuu on KIHUn johtajalla. KIHUn reilun kilpailun vastuhenkilönä toimii viestintäpäällikkö, ellei ohjelmassa toisin mainita.

HYVÄ HALLINTO

TAUSTAA

Hyvä hallintotapa (hyvä hallinto) voidaan määrittellä hallintojärjestelmäksi, jolla organisaatio johdetaan ja valvotaan, ja sen toimintaa organisoidaan. Hyvää hallintoa sääntelee sekä lainsäädäntö että hyvän hallinnon toiminnan periaatteet (säännöt ja ohjeet). Lisäksi hyvän hallinnon rakentaminen edellyttää vastuullista toimintaa tukevan toimintakulttuurin, esimerkiksi johtamista sekä arvoiltaan ja toimintatavoiltaan eettisiä ja oikeamielisiä toimijoita. Hyvän hallinnon mukainen toiminta herättää luottamusta ja tyytyväisyyttä. Se on avointa, läpinäkyvää, osallistavaa, yhdenvertaista ja vastuullista. Hyvään hallintoon kuuluu oleellisena osana myös viestintä, sillä ilman viestintää ei päätöksenteko tai hallinto voi olla avointa tai läpinäkyvää. Hyvässä hallinnossa on lopulta kysymys toimintatavoista, jotka ovat konkreettisesti kiinni toiminnan arjessa.

TAVOITTEET

Edistämme KIHULLa hyvän hallinnon periaatteita läpileikkaavasti koko toiminnassamme ja toteutamme omaa tehtäväämme suunnitelmallisesti ja laadukkaasti Suomen lainsäädäntöä, muita sitovia säädöksiä ja sääntöjä sekä hyviä toimintatapoja noudattaen. Meillä on myös ohjeistukset ja toimintamallit tilanteisiin, joissa näitä ei noudateta. KIHUn hallinnossa on toiminnan ja varainhoidon edellyttämä asiantuntemus, ja nämä asiantuntijat sekä muut luottamustehtävissä toimivat hoitavat tehtävänsä tasapuolisesti. Toteutamme vastuullista henkilöstöjohtamista ja huolehdimme henkilökunnan työhyvinvoinnista. Sidosryhmäsuhteissamme olemme luotettava ja yhteistyökykyinen kumppani. Vaikuttamistyömme perustuu avoimuudelle, näkyvyydelle ja jatkuvalla vuoropuhelulla sidosryhmien kanssa ja pyrimme muuntautumaan muuttuvan toimintaympäristön vaatimusten mukaisesti. Osallistamme henkilökuntaa, hallitusta ja soveltuvien osien myös sidosryhmiä toimintamme kehittämiseen suunnittelu-, toteutus- ja arviointivaiheissa.

TOIMENPITEET:

Toiminta ja varainhoito

- Varainhoito on suunnitelmallista, täyttää lainsäädännössä asetetut yleishyödyllisyyden edellytykset ja noudattaa säätiön sille määrittelemiä vastuullisuusperiaatteita.
- Hallintokustannukset ovat kohtuullisia ja suhteutettuja säätiön tai yhdistyksen tarkoituksen toteuttamiseen käytettyihin varoihin.
- Luottamustehtävissä toimiville maksettavat palkkiot ovat edellä mainituin tavoin kohtuullisia.
- Käytämme resurssimme suunnitellusti, tehokkaasti ja vastuullisesti.
- Noudatamme hallinnossa, varojen hoidossa, kirjanpidossa ja tilinpäätöksen laatimisessa säätiölain, kirjanpitolain ja asetuksen sekä säätiön omien sääntöjen lisäksi johtosääntöä.
- Tilien ja hallinnon tarkastuksesta vastaavat lain edellyttämät tilintarkastajat.
- Raportoimme oikein ja oikea-aikaisesti taloudelliset ja toiminnalliset tietomme viranomaisille, luottamushenkilöille, henkilöstölle ja sidosryhmille.
- Hallituksen ja muiden sääntömääräisten toimielimien kokouksista pidetään pöytäkirjat. Ne liitteineen säilytetään pysyvästi.
- Noudatamme lakia julkisista hankinnoista. Tätä täydentävä oma hankintaohjeistuksemme päivitetään vuoden 2023 aikana.

Sidonnaisuudet

- Pyrimme varmistamaan, että päätöksentekijät yhteisössämme ovat päätöksenteossaan riippumattomia, eikä synny aihetta epäillä kenenkään ajavan omaa henkilökohtaista etuaan.
- Arvioimme yhteispalkkaukset muiden yhteisöjen kanssa aina erikseen eturistiriitojen välttämiseksi.
- Valvomme ja raportoimme lähipiiritapahtumat säätiön tilinpäätöksessä (lisätietoa: Säätiön hyvä hallinto, 2015).

Viestintä ja tiedonhallinta

- Tiedotamme toiminnastamme avoimesti, tasapuolisesti ja totuudenmukaisesti. Läpinäkyvyyden periaattemme koskee sekä sisäistä että ulkoista viestintää.
- Pidämme verkkosivumme ajan tasalla. KIHUa koskevat keskeiset tiedot ja julkiset asiakirjat löytyvät sieltä.
- Keskeiset toimintaa ohjaavat säännöt ja ohjeet löytyvät henkilökunnan Teams-kanavalta.
- Johtoryhmä viestii henkilöstölle sekä päätöksistä että niiden valmistelusta viiveettä ja avoimesti.
- Hallituksen kokouksista viestitään yleisluontoisesti KIHUn sisäisessä uutiskirjeessä.
- Toimimme hyvän tiedonhallinnan ja hyvän henkilötietojenkäsittelytavan mukaisesti.

Materiaaleja:

[Säätiön hyvä hallinto \(toim. Liisa Suvikumpu\). Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunta. Helsinki 2015.](#)

[Ojajarvi, Sanna; Valtonen, Sanna. Hyvä hallintotapa liikunta-alalla. Liikuntatieteellisen Seuran tutkimuksia ja selvityksiä nro 13, Helsinki 2016.](#)

Huomionosoitukset ja vieraanvaraisuus

- Huomionosoitusten ja vieraanvaraisuuden vastaanottamisessa ja antamisessa lähtökohtanamme on kohtuullisuus.
- Muistamme työntekijöitä merkkipäivinä ja vastaavina voimassa olevan hallituksessa hyväksytyin ohjeistuksen mukaan.

Matkustaminen, kokoukset ja tilaisuudet

- Matkustamisessa noudatamme voimassa olevaa valtion matkustussääntöä.
- Kokoukset ja tilaisuudet järjestämme tarkoituksenmukaisesti ja kustannustietoisesti noudattaen vastuullisen tapahtumajärjestämisen periaatteita.

Seuranta ja arviointi

- KIHUn toimintaa ja taloutta seurataan kuukausittain, ja hallitukselle raportoidaan taloustilanne jokaisessa kokouksessa.
- Henkilökunnalle KIHUn toiminnasta ja taloudesta raportoidaan yhteistoimintalain edellyttämässä laajuudessa ja aikataulussa.

TURVALLINEN TOIMINTAYMPÄRISTÖ

TAUSTAA

Turvalliset, terveelliset ja tarkoitukseen so-
pivat työtilat rakenteineen, materiaaleineen,
valaistuksineen, lämpötiloineen ja ilman-
laatuineen edistävät työn sujuvaa tekemis-
tä ja ehkäisevät tapaturmia ja sairastumisia.
Työn tulisi myös kuormittaa sopivasti työn-
tekijää hänen terveytensä ja toimintakykyn-
sä hu mioon ottaen. Työkuormitusta syntyy,
kun ihminen käyttää fyysisiä, psyykkisiä, sosi-
aalisia ja kognitiivisia ominaisuuksiaan työs-
sään. Kuormitustekijät voivat liittyä työhön,
työyhteisöön, organisaation toimintatapoihin
tai työympäristön ilmapiiriin. Kuormitus on
myönteistä, kun se on sopivaa työntekijän voi-
mavaroihin nähden ja haitallista silloin, kun se
on liiallista tai liian vähäistä. Haitallinen työ-
kuormitus aiheuttaa kuormittuneisuutta. Hai-
tallista työkuormitusta tulee ehkäistä eikä
vain reagoida seurauksiin.

TAVOITTEET

KIHUn tavoitteena on tarjota terveellinen ja
turvallinen fyysinen, psyykinen ja sosiaali-
nen toimintaympäristö henkilökunnalle, mut-
ta myös urheilijoille, valmentajille ja muille
yhteistyökumppaneille. Fyysisen toimintaym-
päristön huomioimisen lisäksi keskitymme
erityisesti tietotyöhön liittyvään kognitiiviseen
kuormitukseen sekä luomme ja ylläpidämme
positiivista ja kannustavaa ilmapiiriä, jossa jo-
kainen kokee olevansa arvostettu. Työtehtä-
vät haastavat mielekkäästi ja tarjoavat mah-
dollisuuden kehittymiselle.

KIHUlla on nollatoleranssi kaikenlaiseen epä-
asialliseen käyttäytymiseen. Epäasiallista
käyttäytymistä ei vähätellä ja siihen puututaan
välittömästi ja suunnitelmallisesti. Jokaisen
kihulaisen velvollisuutena on puuttua tilantei-
siin, joissa joko kokee itse tai havaitsee epä-
asiallista käyttäytymistä. KIHUn Työsuojelun
toimintaohjelma vuosille 2021–2024 määrit-
tää työsuojelun periaatteet, painopistealueet
sekä johdon, esimiesten sekä työntekijöiden
työsuojeluvastuut.

TOIMENPITEET:

- Huomioimme henkilöstön erilaiset tarpeet työn tekemiselle tarjoamalla oikeanlaiset työvälineet, tekniikan sekä toimistokalusteet.
- Huomioimme erityisesti kognitiivisen ergonomian ja pyrimme kehittämään toimintamalleja, joilla hallitaan kognitiivista kuormitusta (esim. koulutus, joustavat työajat, etätömahdollisuus)
- Tarjoamme erilaisia mahdollisuuksia työn tekemiselle ajan ja paikan suhteen.
- Huomioimme työntekijöiden näkemyksiä työolosuhteiden, työn ja työyhteisön kehittämiseksi.
- Huolehdimme, että kihulaiset ovat tietoisia, miten voivat ilmoittaa epäasiallisesta käyttäytymisestä ja saada apua mahdollisissa häirintätilanteissa (KIHUn toimintaohjeet, Et ole yksin -palvelu, Ilmo-palvelu).

- Toimintamallimme epäasialliseen käytökseen puuttumiseen on selkeä (liite tulossa myöhemmin)
- Vuoden aikana 2023 luodaan ja otetaan käyttöön kaikille kihulaisille kuuluva KIHUn turvallisuuskoulutus, joka tulee sisältämään osioita mm. tietosuojasta, tietoturvallisuudesta ja työturvallisuudesta.

Seuranta ja arviointi

Seuraamme ja arvioimme toimenpiteiden toteutumista osana vastuullisuusohjelmaamme.

Työsuojelutoimikunta

- vastaa työturvallisuuteen liittyvien toimenpiteiden koordinoinnista.
- huolehtii, että henkilöstöltä kartoitetaan myös fyysisen ja psykososiaalisen työympäristön turvallisuuteen liittyviä riskejä.
- vastaa riskien arvioinnista KIHUn työsuojelusuunnitelman mukaisesti (joka 4. vuosi) ja mahdollisista jatkotoimenpiteistä.

Materiaaleja:

[Vaarojen tunnistaminen ja riskien arviointi, Arviointityökalu \(Työturvallisuuskeskus\).](#)

[Työympäristö \(Työsuojelu.fi\).](#)

[Työkuormituksen hallinta \(Työturvallisuuskeskus\).](#)

[KIHUn Työsuojelun toimintaohjelma 2021–2024.](#)

[KIHUn toimintaohjeet häirintään ja epäasialliseen kohteluun liittyen](#)

YHDENVERTAISUUS JA TASA-ARVO

TAUSTAA

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat perus- ja ihmisoikeuksia, jotka perustuvat kansainväliseen ja kansalliseen sääntelyyn sekä sopimuksiin. Jokaisella on oikeus tulla kohdelluksi tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti myös työyhteisössä ilman pelkoa, että voisi joutua syrjinnän, häirinnän tai muun epätasa-arvoisen kohtelun kohteeksi.

TAVOITTEET

Otamme KIHULLA yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoperiaatteet huomioon kaikissa päätöksissämme, niiden valmistelussa ja toimeenpanossa. Tavoitteena on varmistaa kaikille yhdenvertaiset ja tasapuoliset mahdollisuudet työskennellä erilaisilla vaativuustasoilla ja erilaisissa tehtävissä. Lainsäädännön asettamien veloitteiden toteuttamisen ohella pyrimme edistämään tasa-arvoa ja kihulaisten yhden-

vertaista mahdollisuutta osallistua ja vaikuttaa työyhteisön asioihin. Huomioimme yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoperiaatteet myös toimiessamme urheilijoiden, valmentajien sekä muiden yhteistyökumppaniemme kanssa.

Tavoitteena on, että jokainen kihulainen kokee tulevaisuutensa kohdelluksi oikeudenmukaisesti, kokee työtään arvostettavan ja arvostaa toisten työtä. Epätasa-arvoista kohtelua ei vähätellä ja siihen puututaan välittömästi ja suunnitelmallisesti. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistävät toimet ovat osa joka päiväistä toimintaamme ja viestintäämme. Yksilöiden aktiivisuus on keskeistä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi ja se on kaikkien kihulaisten tehtävä. Jokaisen kihulaisten velvollisuutena on puuttua tilanteisiin, joissa joko kokee itse tai havaitsee muuten syrjintää tai häirintää.

TOIMENPITEET :

Henkilöstön työskentely ja rekrytointi

- Henkilöstön syrjintä- ja häirintätilanteita varten laaditaan työsuojelutoimikunnantoimesta toimintaohjeet.
- Varmistetaan, että työntekijät tietävät, miten toimia, jos kokee epätasa-arvoista kohtelua tai havaitsee sitä työyhteisössään
- Rekrytointiprosessit ovat läpinäkyviä ja niitä ohjaavat selkeät toimintaohjeet (mm. tasa-arvolain vaatimukset, neutraalit hakumenettelyt).
- Työhönottoprosessissa pyritään löytämään tehtävään tiedoiltaan, taidoiltaan ja asenteiltaan oikeat henkilöt oikeisiin tarpeisiin.
- Palkkausjärjestelmä tukee yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.

Tapahtumien järjestäminen

- Järjestäessämme tapahtumia otamme huomioon saavutettavuuden ja esteettömyyden.
- Kiinnitämme huomiota osallistujien, puhujien ja esiintyjien monimuotoisuuteen.
- Tilojen kilpailutusksiteereissä ja valinnassa huomioimme fyysisen esteettömyyden.

Viestintä

- Kuva- ja sanavalintamme tukevat yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.
- Kiinnitämme huomiota digitaalisten palvelujemme ja julkaisujemme saavutettavuuteen

Seuranta ja arviointi

KIHUn tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma (edellisten vuosien kehityksen seuranta ja tulevaisuuden toimenpiteet) laaditaan kahden vuoden välein yhteistyössä johdon ja luottamushenkilön kanssa. Viimeisenä vastuullisena tahona on hallitus, joka seuraa suunnitelman toteutumista ja hyväksyy uuden päivitetyn suunnitelman.

Lisäksi työsuojelutoimikunta:

- seuraa syrjintä-, kiusaamis- ja ahdistelutilanteita ja niiden käsittelyä
- käsittelee esteettömyys- ja saavutettavuusasioita
- järjestää tarpeen mukaan koulutusta henkilöstölle em. asioissa
- tuo esille näihin liittyviä toimenpiteitä johdolle ja hallitukselle

Materiaaleja:

[Sukupuolten tasa-arvo \(Terveiden ja hyvinvoinnin laitos\).](#)

[Ohjeistus seksuaalisen ja sukupuoleen kohdistuvan häirinnän ehkäisyyn ja toimintaan ongelmatilanteissa \(Työturvallisuuskeskus\).](#)

[KIHUn Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2022.](#)

[Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo työelämässä \(Työ- ja elinkeinoministeriö\).](#)

[Häirintä ja epäasiallinen kohtelu \(Työturvallisuuskeskus\).](#)

[Ohje selkeän julkaisun suunnitteluun \(Näkövammaisten liitto\).](#)

[Saavutettavat asiakirjat \(Saavutettavasti.fi\).](#)

[Saavutettavuusvaatimukset \(Saavutettavuusvaatimukset.fi\).](#)

YMPÄRISTÖ JA ILMASTO

TAUSTAA

Ilmastonmuutos on yksi merkittävimmistä tekijöistä luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen vauhdittamisessa. Ilmastokriisi vaikuttaa myös liikkumiseen, liikuntaan ja urheiluun. Liikuntakulttuurin on sopeuduttava ilmastokriisin vaikutuksiin ja sitä on kehitettävä aktiivisesti entistä vastuullisempaan suuntaan. Ilmastonmuutos vaikuttaa myös monien urheilulajien harrastusmahdollisuuksiin. Toisaalta jotkut urheilulajit kuormittavat paljon ympäristöä.

TAVOITTEET

Pienentämällä työpaikan ympäristövaikutuksia organisaatio suojelee luonnon monimuotoisuutta ja hillitsee ilmastonmuutosta. Me KIHULLa tunnistamme oman toimintamme ympäristövaikutukset ja vähennämme niitä muokkaamalla toimintatapojamme mm. energian kulutuksen, kierrätyksen, hankintojen ja palvelujen sekä kulkutapojen osalta. Tunnistamme kehittämiskohteita ja tartumme niihin jatkuvan parantamisen periaatteella. Ymmärrämme myös ilmastonmuutoksen laajemmat vaikutukset liikuntaan ja urheiluun.

TOIMENPITEET :

Energian- ja vedenkulutus

- Tiedostamme päivittäisen energian- ja vedenkulutuksemme.
- Vältämme arjessamme turhaa energian ja veden käyttöä.
- Sammutamme aina valot poistuessamme toimisto-, kokous- ja testaustiloista

Jätteiden lajittelu ja kierrätys

- Pyrimme vähentämään toiminnassamme syntyvää jätettä
- Lajittelemme toiminnastamme kertyvät jätteet (biojäte, paperi, kartonki, elektroniikka muovi, lasi, metalli).
  - selvitämme lähimmän keräyspisteen sijainnin
  - hankimme asianmukaiset kierrätysastiat KIHULLe
  - sitoutamme henkilökuntamme toimintaan
- Käsittelemme laboratorio-, testaus- ja lääkäritoiminnassa tulevan erikoisjätteen yleisten turvaohjeiden mukaisesti ja toimitamme ne tarvittaessa eteenpäin ongelma/vaarallisena jätteenä

Hankinnat ja palvelut

- Pyrimme valitsemaan kestäväen kehityksen mukaisia tuotteita ja palveluja hankinnoissa ja tilaisuuksissa.
- Huomioimme hankinnoissamme tuotantoketjun vastuullisuuden ja pyrimme valitsemaan Suomessa valmistetun tuotteen.
- Tarkastelemme erilaisten painomateriaalien tuottamisen tarpeellisuutta.
- Tapahtumien järjestämisessä pyrimme noudattamaan vastuullisen tapahtumajärjestämisen periaatteita.

Liikkuminen

- Kannustamme käyttämään työmatkoilla julkisia liikennevälineitä tai yhteiskuljetuksia Suomen sisäisillä matkoilla.
- Kansainvälisessä sekä kansallisessa yhteistyössä pohdimme kriittisesti, missä on oltava paikan päällä ja milloin etäyhteys on riittävä.
- Kannustamme työntekijöitämme vähäpäästöisempiin kotin ja työpaikan välisiin matkoihin.
- Etätyötä hyödyntämällä voimme vähentää liikennepäästöjä ja tuoda joustavuutta arkeen.
- Siirrämme osan kokouksistamme mahdollisuuksien mukaan verkkovälitteiseksi.

Viestintä

- Viestimme ympäristöasioistamme ja -teoistamme osana vastuullisuusohjelmaa.
- Huomioimme viestinnässä ympäristöystävällisyyden ja materiaalitehokkuuden.

Seuranta ja arviointi

Seuraamme ja arvioimme ympäristö- ja ilmastotavoitteiden toimenpiteiden toteutumista osana vastuullisuusohjelmaamme.

- Seuraamme lajittelun ja kierrätyksen onnistumista.
- Seuraamme kotimaan ja ulkomaan matkustamisen määrää ja käytettyjä kulkutapoja matkalaskuohjelman mahdollistamalla tarkkuudella.
- Tiedustellaan KIHUn hallituksen kantaa lentomatkoista aiheutuvan ilmastohaitan hyvittämisestä kompensoimisella.

Materiaaleja:

[WWF Green Office \(WWF\).](#)

[Järjestöjen hiilijalanjälkilaskuri \(Helsingin yliopisto\).](#)

[Ekokompassi ympäristöjärjestelmä \(Ekokompassi. i\).](#)

[Vinkkejä kestävien tapahtumien toteuttamiseen – hiihtokilpailuista kokouksiin \(Sitra\).](#)

[Helsingin yliopiston ympäristöekonomian professori Markku Ollikaisen pääluento ”ilmastonmuutos ja ilmastopolitiikka liikkumisen ja liikunnan näkökulmasta” Liikuntatieteen päivillä 28.9.2019.](#)

[Ilmastonmuutos ja liikunta \(Liikuntatieteellinen seura\).](#)

VASTUULLINEN TKI- JA ASIANTUNTIJA- TOIMINTA

KIHU on huippu-urheilun johtava ja kansainvälisesti tunnustettu asiantuntijaorganisaatio, joka tuottaa ja soveltaa monitieteistä tutkimusta sekä rakentaa tietopohjaa suomalaisen kilpa- ja huippu-urheilun kehittämiseen tiiviissä yhteistyössä alan kotimaisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa. KIHU on huippu-urheilun valmentautumisen edistäjä sekä urheilututkimuksen edelläkävijä ja sen päämääränä on parantaa suomalaisen urheilun kansainvälistä menestystä nostamalla valmentautumisen laatua ja vaikuttavuutta vahvalla asiantuntijatyöllä, tutkimuksella ja kansallisella sekä kansainvälisellä yhteistyöllä.

KIHUn tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta

KIHUn tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan (TKI) kolme pääpainopistealuetta ovat huippu-urheiluun liittyvä tutkittu tieto, urheilun yhteiskunnallisen tietopohjan vahvistaminen sekä uusien menetelmä- ja teknologiainnovaatioiden edistäminen suomalaisessa huippu-urheilussa. KIHU tekee TKI-työtä erityisesti yhdessä Suomen Olympiakomitean, Suomen Paralympiakomitean, Opetus- ja kulttuuri-

ministeriön ja Jyväskylän yliopiston kanssa sekä muiden kansallisten ja kansainvälisten tutkimuslaitosten ja yhteistyötahojen kumppanina. TKI-toiminnalla pyritään edistämään huippu-urheilun menestysmahdollisuuksia laaja-alaisesti ja vastuullisesti kaikilla urheilujärjestelmän tasoilla. KIHUn TKI-hankkeissa noudatetaan avoimen tieteen ja hyvän tieteellisen käytännön periaatteita.

TKI-toimintaa ohjaavia linjauksia ja suosituksia

Vastuulliseen TKI-toimintaan liittyy sekä kansallisia että kansainvälisiä linjauksia ja suosituksia, joissa on määritelty periaatteita, tavoitteita ja toimenpiteitä vastuullisen toiminnan toteuttamiseksi. Vastuulliseen TKI-toimintaan kuuluvat oleellisesti *tieteen avoimuus* sekä *hyvä tieteellinen käytäntö*. (Lisätietoa <https://vastuullinentiede.fi/fi>)

AVOIN TIEDE

Avoimien tieteiden pyrkii edistämään avoimia toimintamalleja tieteessä ja tutkimuksessa. Sen tavoitteena on tehdä tieteellisestä tiedosta kaikille avoimesti saatavaa ja uudelleenkäytettävää, lisäämään tieteellistä yhteistyötä ja tiedon jakamista tieteen ja yhteiskunnan hyväksi sekä avaamaan tieteellisen tiedon luomisen, arvioinnin ja levittämisen prosesseja yhteiskunnallisille toimijoille perinteisen tutkimusyhteisön ulkopuolella. (<https://avointiede.fi/fi>).

KIHUn TKI-toiminnassa pyritään noudattamaan avoimen tieteen ja tutkimuksen toimintaperiaatteita sekä vahvistamaan kihulaisten osaamista siinä. Avoin toimintakulttuuri koskee koko KIHUn henkilöstöä työtehtävistä riippumatta. KIHUn TKI- ja asiantuntijatoiminnassa käytetyt menetelmät, aineistot, tulokset ja tuotokset pyritään tuomaan avoimesti hyödynnettäväksi tutkimusetiikan ja lakien ja asetusten asettamissa rajoissa saavutettavuus ja esteettömyys huomioiden. Haluamme myös käydä avointa yhteiskunnallista keskustelua ja edistää toiminnallamme yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

HYVÄ TIETEELLINEN KÄYTÄNTÖ

Hyvän tieteellisen käytännön (engl. research integrity) perusperiaatteita ovat eurooppalaisen tutkimuseettisen ohjeistuksen mukaan luotettavuus, rehellisyys, arvostus ja vastuunkanto. Luotettavuudella tarkoitetaan sitä, että varmistetaan tieteellisen toiminnan laatu suunnittelussa, menetelmissä, analyyseissä ja voimavarojen käytössä. Rehellisyys pitää sisällään sen, että suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan tieteellistä toimintaa sekä raportoidaan ja viestitään siitä avoimesti, oikeudenmukaisesti, puolueettomasti ja yksityiskohtia salaamatta. Arvostukseen kuuluu arvostuksen osoitus kollegoita, tieteellisen toiminnan osapuolia, yhteiskuntaa, ekosysteemejä, ympäristöä ja kulttuuriperintöä kohtaan. Vastuunkanto sisältää sen, että kannetaan vas-

tuu tieteellisen toiminnan koko elinkaaresta, joka alkaa ideasta ja ulottuu hallinnointiin, koulutukseen, ohjaukseen, toteutukseen, julkaisemiseen ja vaikutuksiin. (TENK, 2023)

Hyvä tieteellinen käytäntö koostuu menettelytavoista, joilla huolehditaan hyvän tieteellisen käytännön toteutumisesta tieteellisen toiminnan koko elinkaaren ajan. Hyvät tieteelliset menettelytavat ovat siten myös osa tiede- ja tutkimusyhteisöön kuuluvien organisaatioiden laatujärjestelmää. Niiden noudattamatta jättäminen voi vakavimmillaan johtaa hyvän tieteellisen käytännön (HTK) loukkausepäilyyn ja sen käsittelyprosessiin. Hyvät tieteelliset menettelytavat voidaan tutkimusetiikan eurooppalaista ohjeistusta mukailien liittää kahdeksaan tieteellisen toiminnan alueeseen, jotka ovat 1) toimintaympäristö, 2) koulutus, ohjaus ja mentorointi, 3) tieteellisen työn tekeminen, 4) eettisyys ja ennakointi, 5) tutkimusaineistojen käsittely ja hallinta, 6) yhteistyö, 7) tekijyys, julkaiseminen ja viestintä sekä 8) asiantuntija- ja arviointitehtävät. (TENK, 2023)

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK) on yhteistyössä suomalaisen tiedeyhteisön kanssa laatinut tutkimuseettisen ohjeen HTK:sta ja sen loukkausepäilyjen käsittelemisestä ([Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa](#)). Tämän HTK-ohjeen tavoitteena on edistää hyvää tieteellistä käytäntöä ja samalla varmistaa, että loukkausepäilyt voidaan käsitellä asiantuntevasti, oikeudenmukaisesti ja mahdollisimman nopeasti. Tätä ohjetta sovelletaan siihen sitoutuneissa organisaatioissa kaikkeen tieteelliseen, taiteelliseen ja muuhun tutkimustoimintaan ja TKI-hankkeisiin sekä näiden elinkaaren aikaisiin toimintoihin.

KIHUlla huomioidaan kaikessa TKI-toiminnassa hyvän tieteellisen käytännön periaatteet ja ohjeistukset. Silloin kun tutkimusta tehdään kansainvälisessä yhteistyössä, tutkijamme huomioivat tarpeen mukaan EU:n ja yhteistyömaan omat eettiset ohjeistukset (The European Code of Conduct for Research

Integrity, Tutkimusetiikan eurooppalaiset käytännöt ja ohjeistus). Lisäksi toimimme KIHUn omien ohjeistojen mukaan (kuten tietosuojaohjeistus, eettisen ennakoarvioinnin ohjeet, ohjeet tekoälyn hyödyntämiseen).

TAVOITTEET

KIHU on sitoutunut osana tiedeyhteisöä Tutkimuseettisen neuvottelukunnan tutkimuseettisiin periaatteisiin ja ohjeistuksiin. Hyvän tieteellisen käytännön periaatteet koskevat varsinaisen tutkimus- ja kehittämis- ja innovaatiotoiminnan lisäksi myös muuta KIHUssa tapahtuvaa toimintaa, kuten asiantuntijatyötä, opetus- ja ohjaustyötä, opetusmateriaaleja, kirjallisesti ja suullisesti annettuja lausuntoja, arviointeja, ansio- ja julkaisuluetteloita sekä yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen tilanteita niin painetuissa kuin sähköisissäkin julkaisukanavissa, myös sosiaalisessa mediassa.

KIHUssa tuotetaan tutkittua tietoa hyvän tieteellisen käytännön periaatteita noudattaen ja ottaen huomioon tietosuojan, tietoturvan ja vastuullisen viestinnän sekä avoimen tieteen edistämisen edellytykset. Huomioimme hyvän tieteellisen käytännön periaatteet kaikissa TKI-prosessin ja tutkijanuran vaiheissa. Noudatamme niitä toimiessamme työteh-

tävän tai rahoituksen hakijoina, opettajina ja ohjaajina, sekä oman alan asiantuntijatehtävissä niin tieteellisissä kuin tiedeyhteisön ulkopuolisissa yhteyksissä.

Jokainen kihulainen vastaa ensisijaisesti itse hyvän tieteellisen käytännön noudattamisesta. Vastuu kuuluu kuitenkin myös kollektiivisesti KIHUn koko yhteisölle. KIHUn vastuulla on huolehtia siitä, että tutkijoillamme ja asiantuntijoillamme on tarvittava hyvän tieteellisen käytännön ja tutkimusetiikan osaaminen. KIHU huolehtii myös siitä, että henkilökunnalla on käytettävissä tutkimusetiikan tukihenkilön palvelut. Vastuu tieteellisen epärehellisyyden ennaltaehkäisemisestä sekä tieteeseen kohdistuvien loukkausten ja epärehellisyyden tunnistamisesta ja torjumisesta on jokaisella KIHUn tutkimusyhteisön jäsenellä.

Ymmärrämme, että myös vapaa-ajan julkisissa tilanteissa näyttäydymme usein kihulaisina erilaisille yleisöille. Otamme tämän huomioon esiintyessämme esimerkiksi mediassa ja omissa sosiaalisen median avoimissa kanavissamme. Jokainen kihulainen vastaa omalta osaltaan hyvän vuorovaikutteisen toimintakulttuurin rakentumisesta sekä näiden toimintatapojen noudattamisesta.

TOIMENPITEET:

- KIHU allekirjoittaa Tutkimuseettisen neuvottelukunnan HTK-ohjeiston ja vastuullisen tutkijanarvioinnin ns. DORA-julistukseen.
- KIHU huolehtii perehdytyksellä, viestinnällä ja vuorovaikutuksella siitä, että kaikki työyhteisömme jäsenet ovat tietoisia toimintatavoistamme sekä TKI-toimintaamme ohjaavista laeista, säännöistä, ohjeista ja sopimuksista.
- KIHU huolehtii siitä, että henkilökunnalle on tarjolla tutkimusetiikkaan liittyvää materiaalia ja tarvittavaa koulutusta.
- KIHU huolehtii siitä, että henkilökunnalle on saatavilla tutkimusetiikan tukihenkilön palveluja. Tukihenkilö tuntee TENKin valvoman hyvän tieteellisen käytännön tutkintaprosessin ja voi esimerkiksi avustaa loukkausilmoituksen laatimisessa.

Lisätietoa: [Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa; HTK 2023-ohjeeseen sitoutumisen muistilista](#)

TKI-prosessi

Vastuullisuus liittyy KIHUn TKI-hankkeiden ja prosessien kaikkiin vaiheisiin: valmisteluun, toteutukseen, tulosten hallintaan ja julkaisemiseen sekä tulosten jatkoehdyntämiseen. TKI-hankkeilla tarkoitetaan seuraavassa KIHUn tutkimustoimintaa sekä selvitys-, kehittämis- ja innovaatiohankkeita.

Hankkeen **valmisteluvaiheessa** vastuullisuus huomioidaan yhteistyökumppanineuvotteluissa, hankkeen aineiston hallinnan suunnittelussa sekä rahoittajien vaatimusten huomioinnissa. Kumppanuusneuvotteluissa määritellään eri tahojen vastuut, velvollisuudet sekä oikeudet hankkeen eri vaiheissa sekä suhteessa hankkeessa syntyviin tuloksiin (TKI-yhteistyösopimus, linkki KIHUn mallipohjaan). Hankkeiden tulosten hyödynnettävyyden kannalta keskeinen dokumentti on aineistonhallintasuunnitelma, jonka tarkoitus on edistää hankkeen hyvään hallintaan ja aineistojen käsittelyyn liittyviä asioita sekä huomioida ne tekijät, jotka vaikuttavat hankkeen tulosten ja tuotosten avoimuuteen. Jos tietyt tutkimusasetelmat sisältyvät tutkimukseen, pyydetään eettinen ennakoarvointilausunto joko *ihmistieteiden eettiseltä toimikunnalta tai alueelliselta lääketieteelliseltä tutkimuseettiseltä toimikunnalta*. Myös rahoittajat ja tiedejulkaisijat voivat edellyttää TKI-hankkeilta eettisen toimikunnan lausuntoa (Katso tarkemmin KIHUn TKI-prosessin ohje).

Toteutusvaiheessa kerätään ja analysoidaan hankkeen *aineisto*. Jos hankkeessa on kumppaneita, on tärkeää, että hankkeen toimintatavoista, aineiston tallentamista ja säilyttämistä sekä aineistojen ja tulosten julkaisemisesta sovitaan kaikkien hankkeen toimijoiden kesken. Ennen hankkeen aineiston keruun käynnistämistä on selvitettävä, tarvitaanko aineiston hankkimiseen *tutkimuslupa*. Tutkimusluvasta vastaa hankkeen päätoteuttajaorganisaatio, joka pyytää tutkimuslupaa oman käytännön mukaisesti. *Tutkimuksen*

informointiasiakirjoilla (tutkimustiedote, tietosuojailmoitus, suostumus) varmistetaan, että tutkittava osallistuu tutkimukseen vapaaehtoisesti saatuaan riittävästi tietoa tutkimuksesta ja henkilötietojen käsittely tapahtuu vastuullisesti. *Tietoturva* tulee varmistaa aineiston tallentamisessa, käsittelyssä ja tiedonsiirrossa. Tekoälyä hyödynnettäessä on huomioitava, että tulosten toistettavuus, vastuu esitettyjen tulosten oikeellisuudesta, muiden tutkijoiden oikeuksien kunnioittaminen sekä tietosuoja toteutuvat (Linkit KIHUn tutkimustiedotteen mallipohja, KIHUn tietosuoja-selostepohja, KIHUn suostumuslomakepohjat, KIHUn sisäiset tietoturvaohjeet, KIHUn tekoälyohjeistus, Katso tarkemmin KIHUn TKI-prosessin ohje)

Tutkimuksen tai hankkeen tulosten hallinnassa huolehditaan siitä, että hankkeessa kerätyt aineistot, julkaisut sekä muut mahdolliset tulokset ovat löydettävissä, ymmärrettävissä ja tarvittaessa uudelleenkäytettävissä. KIHUn TKI-toiminnan lähtökohtana on avoin julkaisu, jolloin hankkeen raportit ovat kokonaisuudessaan verkossa luettavissa, kopioitavissa sekä linkitettävissä vähintään KIHUn omilla kotisivuilla. On myös suositeltavaa, että julkaisuilla on pysyvä tunniste (esim. ISBN). Aineiston voi hävittää, anonymisoida tai arkistoida, jos arkistoinnille on asianmukaiset perusteet. Lähtökohta kuitenkin on, että henkilötietojen käsittelyn on palveltava ensisijaista käsittelytarkoitusta, ja vain poikkeuksellisesti aineisto voidaan katsoa niin merkittäväksi, että sen säilyttäminen muuta käyttötarkoitusta varten on perusteltua. Lisätietoa: [JYU Ohjeita tutkimusaineiston hallintaan](#)

Julkisesti rahoitettujen hankkeiden vaikuttavuus ja merkitys paranee huomattavasti, jos syntyneitä tuloksia ja aineistoja pystytään **hyödyntämään** hankkeen päätyttyä. TKI-toiminnan avoimuus tukee tätä tavoitetta. Jotta hankkeissa kerätyt aineistot olisivat myös

mm. yritysten hyödynnettävissä, on ne pitäisi tallennettava johonkin, josta ne ovat saatavilla, niin myös kuvailtava siten, että ne ovat kenen tahansa löydettävissä. Tämä aineiston pitkäaikaissäilytys huomioidaan jo aineiston hallintasuunnitelmassa. Tutkimusaineiston voi julkaista tietoaarkistossa. Arkisto antaa aineistolle pysyvän tunnisteiden (kuten DOI tai URN). Esimerkiksi [Tietoaarkisto \(FSD\)](#) on tutkimuksen ja opetuksen valtakunnallinen palveluinfrastruktuuri, joka arkistoi ja välittää sähköisiä tutkimusaineistoja mm. yhteiskuntatieteiden, humanististen alojen, kasvatustieteiden sekä terveystieteiden tutkimukseen ja opetukseen.

TOIMENPITEET :

- Selvitetään eettisten ennakkolausuntopyyntöjen käsittelyn jatkuminen Jyväskylän yliopistossa
- Luodaan KIHUlle oma TKI-prosessin ohje.
- Luodaan KIHUlle oma TKI-yhteistyösopimusmalli.
- Luodaan KIHUlle oma tutkimustiedotteen mallipohja.
- Luodaan KIHUlle oma tekoälyohjeistus.
- Tietosuoja-asioista vastaava päivittää KIHUn sisäisen tietosuojaohjeiston.
- KIHU huolehtii, että henkilökunta saa säännöllisesti tekoälykoulutusta ja tukea tekoälyn käyttämiseen

Seuranta ja arviointi

Seuraamme ja arvioimme vastuulliseen TKI-toimintaan liittyvien tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista osana vastuullisuusohjelmaamme.

Ohjeiden laatimisessa on käytetty lähteenä Jyväskylän yliopiston sivustoja (viitattu 5.6.2024), Seinäjoen ammattikorkeakoulun sivustoja (viitattu 5.6.2024), Avoimen tieteen sivustoja, (viitattu 5.6.2024) Tutkimuseettisen neuvottelukunnan sivustoja (viitattu 5.6.2024)

<https://www.jyu.fi/fi/tutkimus/>, <https://www.jyu.fi/fi/tutkimus/vastuullinen-tiede-jyvaskylan-yliopistossa>, <https://avointiede.fi/fi>, <https://seamk.libguides.com/avoinTKI-toimintaSeAMKopas>, <https://www.tenk.fi/fi>, <https://www.fsd.tuni.fi/fi/>

MUISTILISTA KIHUN TKI-TOIMINTAAN

Suunnittelu

- Aineiston hallintasuunnitelma
- Eettinen ennakoarviointi
- Yhteistyösopimus

Toteutus

- Tutkimuslupa
- Tutkimustiedote
- Tietosuojailmoitus
- Suostumus tutkittavalta
- Aineiston tallentaminen ja tietoturva

Tulosten hallinta ja julkaiseminen

- Saavutettavuus
- Aineistojen säilytys

Tulosten ja aineiston jatkohyödyntäminen

- Aineistojen arkistointi
- Aineistojen jatkokäyttö
- Tietoaarkistot

Vastuullinen valmentautumista tukeva asiantuntijatoiminta KIHUssa

TIEDOLLA JA OSAAMISELLA URHEILUMENESTYKSEEN

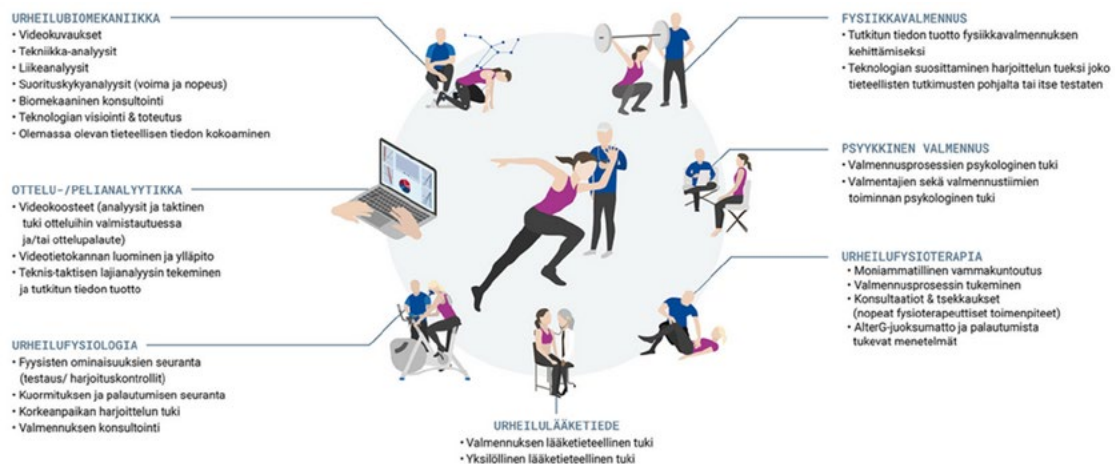
KIHUn valmentautumista tukevan asiantuntijatoiminnan tavoitteena on edistää suomalaisen urheilijan/joukkueen kehittymistä ja menestystä sekä tukea lajin huippu-urheilun valmentautumista tuomalla näyttöön perustuvaa tietoa ja osaamista valmennuksen tueksi. Valmentautumista tuetaan urheilubiomekaniikan, urheilufysiologian, fysiikkavalmennuksen, psyykinen valmennuksen, ottelu-/pelianalytiikan, urheilulääketieteen ja urheilufysioterapian osaamisalueilla (kuvio 1).

KIHUn asiantuntijatoiminnan laajuus ja yhteistyömuodot vaihtelevat paljon eri lajien välillä riippuen asiantuntijatoiminnan tarpeista ja mahdollisuuksista (Kuvio 2). Yhteistyölajit määräytyvät menestysnäkyvien, yhteistyömahdollisuuksien ja potentiaalisen vaikutta-

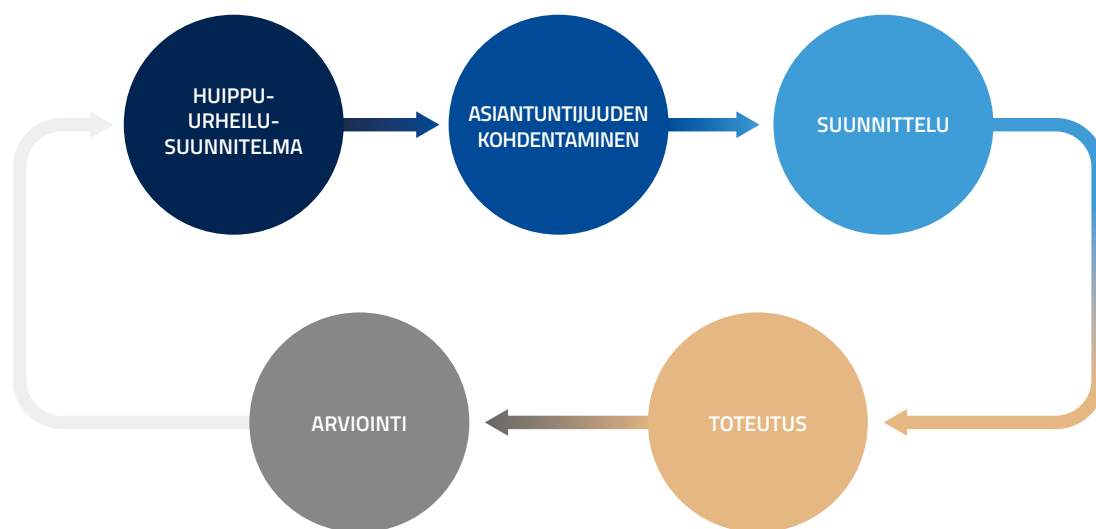
vuuden arviointien pohjalta. Asiantuntijuus kohdentuu siten suomalaisiin kärkilajeihin sekä huippuyksilöurheilijoihin sekä heidän valmentajiinsa mukaan lukien paraurheilijat. KIHUn asiantuntijatoiminta keskittyy huippu-urheiluun, mutta tarjoamme asiantuntijapalveluita myös paikallisille lajeille yhteistyössä Jyväskylän urheiluakatemian kanssa ja urheilijoille KIHU Sports Labin sekä KIHU Training Roomin kautta.

KIHUn valmennuksen tuen muotoja ovat päivittäisvalmennusta tukeva asiantuntijatoiminta (harjoittelun, kilpailuihin valmistautumisen ja kilpailusuorituksen kehittämisen tuki arjessa, leireillä ja kilpailuissa), lajien huippu-urheilutoiminnan TKI-toiminnan tukeminen ja monilajinen asiantuntijatuki (esim. arvokisavalmistautumishanke). KIHUn asiantuntijatoiminnalla tuetaan lisäksi suomalaisen

Kuvio 1. Valmentautumista tukevan asiantuntijatoiminnan muotoja KIHUssa

Kuvio 2. KIHUn asiantuntijatoiminnan prosessi yhteistyötahojen kanssa

huippu-urheiluverkoston toimijoita, kuten valtakunnallisten urheiluakatemioiden ja valmennuskeskusten huippu-urheilun asiantuntijatoimintaa.

TAVOITTEET

KIHUn asiantuntijoina ylläpidämme ja kehitämme osaamistamme jatkuvasti. Vanhakin tieto voi olla paikkansa pitävää, mutta kuten tiede täydentää ja korjaa itseään ajan myötä, myös kihulaisten osaamisen tulee päivittyä vastaavasti. Tästä jokainen asiantuntija huolehtii itse ja toisaalta KIHU tekee osaamisen ylläpidosta mahdollista resurssoinnin puitteissa. Lisäksi ymmärrämme valmentajan ja urheilijan arkea, lajin erityispiirteitä ja vaatimuksia sekä sen toimintaympäristöä.

Lajien ja urheilijoiden tukena toimimme valmentajan johtamassa moniammatillisessa tiimissä. Tuomme tiimiin oman erityisosaamisemme tukemaan korkean vaatimustason valmentautumista, ja ymmärrämme myös missä tilanteissa oma asiantuntijuus edistää parhaiten valmentautumista ja missä tilanteissa tarvitaan jotakin muuta osaamista. Kihulainen on luotettava, muita kunnioittava ja

yhteisiin tavoitteisiin sitoutunut tiimin jäsen, keskustelee asioista erilaisia näkemyksiä tasavertaisesti arvostaen ja rakentavaan yhteisymmärrykseen pyrkien.

Urheilijan tietojen käsittelyssä kiinnitämme tietosuojaan erityistä huomiota ja pyydämme urheilijoilta kirjallisen suostumuksen erilaisten tietojen tallennukseen ja käsittelyyn (KIHUn urheilijarekisteri). Samalla pyrimme lisäämään urheilijan ymmärrystä siitä, mitä tietoja, miksi ja kenen kanssa käsitellään. Urheilijoiden kanssa toimiessamme muodostamme luottamuksellisen suhteen useisiin henkilöihin valmennustiimissä. On tärkeää muistaa, että osa asiantuntijoista on terveydenhuollon ammattilaisia ja osa taas ei, mikä rajaa oikeutta pääsyyn urheilijan terveystietoihin. Tämä haastaa välillä kokonaisuuden hallintaa, mikäli jokin terveyteen liittyvä seikka vaikuttaa mitattuihin tuloksiin tai niiden tulkintaan, mutta ei ole palautetta antavan asiantuntijan tiedossa. Urheilijan suostumuksella voimme kuitenkin keskustella asioista moniammatillisessa tiimissä, mutta se tapahtuu vain tietosuojan tarjoavassa ympäristössä.

Turvallisuus, niin fyysisen kuin henkisenkin toimintaympäristön osalta, on tärkeä osa toimintaamme. Meidän kanssamme urheilijan ja valmentajan on turvallista heittäytyä, antaa kaikkensa, onnistua ja epäonnistua. Pidämme huolen tilojen ja laitteiden siisteydestä ja asianmukaisesta hygieenisyydestä ja näin

minimoimme loukkaantumis- ja sairastumisriskejä. Turvallisen toimintaympäristön ohella huomioimme työskentelyssämme myös KIHUn vastuullisuusohjelmassa määritetyt muut toimintalinjat kuten KIHUn vastuullinen TKI-toiminta, Reilu kilpailu KIHUlla, Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ja Ympäristö ja ilmasto.

TOIMENPITEET:

- Asiantuntijoiden henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma resurssineen päivitetään vuosittaisen kehityskeskustelun yhteydessä.
- Henkilöstöpäivien tai tiimipalaverien yhteydessä asiantuntijat käsittelevät vähintään kerran vuodessa osallistuvaan asiantuntijatoimintaan liittyviä kokemuksia ja toimintatapoja sekä päivittävät tarvittaessa toimintamallia. Luodaan tarvittaessa toimintamalli asiantuntijatyössä esiin tulevien haastavien tilanteiden käsittelyyn.

Seuranta ja arviointi

- Seuraamme ja arvioimme vastuullisen valmentautumista tukevan asiantuntijatoiminnan tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumista osana vastuullisuusohjelmaamme.

Materiaaleja:

[Asiantuntijatoiminnan kuvaus huippu-urheilun toimintaympäristöissä 8/2023](#)

[Kuntotestauksen hyvät käytännöt 2022 \(Liikuntatieteellinen Seura\).](#)